

św. STEFAN I WĘGIERSKI
(ok. 969, Esztergom - 1038, Esztergom)
król

patron: **Węgier, Serbii, królów, murarzy, tkaczy**

wzywany: **przy śmierci dziecka**

wspomnienie: **16 sierpnia**

Święty Stefan - Vaik (Voik) był synem księcia węgierskiego Gézy i Sarolty (córką Gyuli z Transylwani, ochrzczonego w Grecji). Urodził się ok. 969r. W ówczesnej stolicy Węgier, Esztergom (Ostrzyhom).

Chrztu według niepotwierdzonej legendy udzielić mu miał św. Wojciech, biskup czeskiej Pragi, patron Polski, w 985r. Przy okazji zmienił pogańskie imię na Stefan (węg. *István*). Na pewno wiadomo, iż bp Wojciech młodemu księciu udzielił sakramentu Bierzmowania.

W 995r. Stefan poślubił Gizelę Bawarską, siostrę księcia Henryka II Bawarskiego, późniejszego cesarza Niemiec i świętego. Z Gizelą udało mu się stworzyć zgodne i wspólnie pracujące na chwałę Bożą małżeństwo, o czym świadczy choćby fakt, iż zarówno sama małżonka jak i syn Emeryk dostąpili chwały ołtarzy. Święty Stefan wraz z błogosławioną Gizelą fundowali liczne kościoły, klasztory, hospicja dla pielgrzymów i inne instytucje dobroczynne.

Po śmierci ojca, i pokonaniu chcących pozbawić go prawa do sukcesji wielmożów (w bitwie pod Veszprém pokonał swego wuja, poganina Koppány, w 997 r. objął rządy.

Odnaczały się one konsekwentną chrystianizacją, ponieważ w chrześcijaństwie Stefan upatrywał czynnik jednoczący kraj. Kraj był podzielony na księstwa, często ze sobą skłócone. Pracując nad zjednoczeniem państwa jednocześnie tworzył solidną organizację kościelną. W jednym z pierwszych aktów nakazał, by w całym kraju wystawiono jeden kościół na dziesięć wiosek.

W nagrodę otrzymał od papieża Sylwestra III, za zgodą cesarza Ottona III, krzyż, koronę królewską i zaszczytny tytuł „*króla apostolskiego*” - pierwszego króla Węgier. Koronacja miała miejsce w Gran 25.XII.1000r., w uroczystość Bożego Narodzenia. Odtąd korona królów węgierskich nazywana była koroną świętego Stefana, którym to mianem określano też samo państwo (w czasach zaś Cesarstwa Austro-Węgierskiego część węgierską nazywano Krajami Korony świętego Stefana). Według węgierskiej tradycji Święta Korona, przechowywana do dziś w siedzibie parlamentu w Budapeszcie. Nadto papież przysłał Stefanowi apostolski krzyż procesjonalny i nadał mu przywilej obsadzania stolic biskupich.

W trakcie koronacji król miał powierzyć koronę Najświętszej Dziewicy. Ten akt stanowi podstawę doktryny Świętej Korony i Apostolskiego Królestwa Węgier.

Założył słynne opactwo benedyktyńskie w Pannohalma (oraz 4 inne). Za zezwoleniem papieża ufundował metropolię w Esztergom i dziewięć zależnych od niej stolic biskupich (w tym diecezje Veszprém, Győr, Kalocsa, Vác, Bihar, a później Transylwanii, Pécs, Eger i Csanád). Niedługo potem założył drugą metropolię w Kalotsa. Założył także opactwo na Górze Panońskiej i kilka innych klasztorów. Sprowadził na Węgry kapłanów i zakonników, zakładał ośrodki duszpasterskie.

Zostawił po sobie pamięć mądrego prawodawcy. Dzięki pomocy duchowieństwa wyszły dekrety królewskie, które państwu węgierskiemu zapewniły ład i dobrobyt. Dla ułatwienia administracji państwo podzielił na komitaty – okręgi (łac. *comitatus*).

W 1030r. Stefan musiał stoczyć wojnę z cesarzem niemieckim, Konradem II, który chciał politycznie uzależnić Węgry od siebie. Rok później zawarto pokój.

Wielkim ciosem dla Stefana była śmierć – podczas polowania – jedyne go syna, św. Emeryka (węg. *Imred*) w 1031r., który miał być następcą tronu. Z tego też roku pochodzą tzw. „*Ad-monitiones*” (pl. *Napomnienia*), skierowane do syna, które najlepiej charakteryzują duchowość św. Stefana:

„Nade wszystko, mój drogi synu, nakazuję, radzę, zachęcam: jeśli chcesz przynieść zaszczyt koronie królewskiej, strzeż wiary katolickiej i apostolskiej z taką gorliwością i staraniem, abyś dla wszystkich poddanych sobie w Bogu stanowił przykład, i aby wszyscy ludzie Kościoła słusznie dostrzegali w tobie prawdziwego wyznawcę Chrystusa, bez czego, jak dobrze wiesz, nie możesz nazywać się chrześcijaninem ani synem Kościoła.

[...] Wypełniając w ten sposób swój obowiązek osiągniesz najwyższy poziom szczęścia. Bądź miłosierny dla tych, którzy cierpią gwałt, mając zawsze przed oczami obraz naszego Pana, który powiedział »Chcę raczej miłosierdzia niż ofiary«Mt 5,7. Miej cierpliwość dla wszystkich, nie tylko mocnych, ale i słabych.

Bądź pokorny w tym życiu, a Bóg wprowadzi cię do następnego. Bądź prawdziwie powściągliwy i nie karz i nie potępiaj niepohamowanie. Bądź łagodny, by nigdy nie przeciwstawić się sprawiedliwości. Bądź honorowy, by nie sprowadzić świadomie hańby na nikogo. Pozostań nieskalany, by uniknąć sprośności pożądania, owych więzów śmierci.

Wszystkie te cnoty są częścią królewskiej korony. Bez nich nikt nie jest zdolny do rządów na ziemi lub osiągnięcia królestwa niebieskiego...”

Przed śmiercią miał widzenie, w którym ofiarował swą koronę Dzieciątku Jezus spoczywającemu na rękach Najświętszej Pani. Stefan rządził w sumie państwem

węgierskim 41 lat, w tym 38 jako król.

Zmarł w Esztergom 15.VIII.1038r., w święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, którą czcił głęboko i nazywał *Wielką Panią Węgier* (łac. „*Magna Domina Hungarorum*”).

Jego relikwie spoczęły w ufundowanej przez siebie katedrze Marii Panny w Székesfehérvár, w mieście znanym jako „Biały Zamek”. Wkrótce zaczęto mówić o cudach, które przy jego grobie miały miejsce za jego wstawiennictwem...

Grzegorz VII w 1083r. zezwolił na uroczyste „*podniesienie*” relikwii św. Stefana, co równało się wówczas kanonizacji, i przeniesienie ich do Budy. Tenże papież, na prośbę św. Władysława, króla, zezwolił na kult św. Emeryka, syna Stefana, który doznaje czci jako patron katolickiej młodzieży węgierskiej.

Niestety, w czasie wojen i nasilenia protestantyzmu, większość relikwii Stefana zaginęła bezpowrotnie. Poza drobnymi cząstkami kości, przechowywanymi w kościołach węgierskich, pozostała nienaruszona prawa dłoń św. Stefana. Relikwiarz z Prawicą świętego Stefana znajdujący się w Bazylice św. Stefana (Szent Istvan Bazilika) jest skarbem narodowym Węgrów. Według legendy zanim zmarł pierwszy Król Węgier uniósł prawą dłoń prosząc Najświętszą Maryję Pannę o opiekę nad nowo narodzonym królestwem.

W 2000r. Kanonizację św. Stefana uznał ekumeniczny patriarcha Konstanopola, Bartłomiej I.

Również w 2000r. W północnej części grot watykańskich, Jan Paweł II otworzył kaplicę Naszej Pani Królowej Węgier z m.in. statua św. Stefana.

Dzień 20 sierpnia obchodziły Węgry jako doroczne wspomnienie św. Stefana. Był to równocześnie dzień święta narodowego. Papież Innocenty XI przeniósł w roku 1686 dzień jego święta na 2 września, aby w ten sposób upamiętnić oswobodzenie Budapesztu z rąk Turków, które przypisywano wstawiennictwu św. Stefana. Reforma liturgiczna z roku 1969 przeniosła doroczne jego wspomnienie na 16 sierpnia, jako dzień najbliższy jego narodzin do nieba. Święty król węgierski jest czczony również w Polsce, i to od najwcześniejszych lat historii. O jego kulcie mamy wzmiankę w Kronice Galia Anonima.